

Uzasadnienie

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. poz.).

Zgodnie z treścią delegacji ustawowej, projekt rozporządzenia określa klasyfikację zawodów szkolnictwa zawodowego, z uwzględnieniem klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy.

Przepis art. 46 ustawy Prawo oświatowe stanowi, iż minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, na wniosek ministra właściwego w zakresie zawodu, którego dotyczy wniosek, określi, w drodze rozporządzenia, klasyfikację zawodów szkolnictwa zawodowego z uwzględnieniem klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy. Klasyfikacja określi także typy szkół ponadgimnazjalnych, w których może odbywać się kształcenie w danym zawodzie, kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie oraz przypisanie poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do tych kwalifikacji, zawody, w których nie wyodrębnia się kwalifikacji, określenie poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji dla kwalifikacji o których mowa w art. 8 pkt 3-6 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie, wnioskodawcę (ministra właściwego w zakresie zawodu) oraz obszary kształcenia, do których są przypisane zawody, a także kwalifikacje w zawodzie, których kształcenie może być prowadzone na kwalifikacyjnych kursach zawodowych.

W ramach zmiany ustroju szkolnego od roku szkolnego 2017/2018 wprowadzona zostanie trzyletnia branżowa szkoła I stopnia dla młodzieży. Kształcenie w branżowej szkole I stopnia będzie odbywało się w zawodach ujętych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, dla których przewidziano kształcenie w tym typie szkoły. Przewiduje się, że wszystkie zawody przyporządkowane do tego typu szkoły będą zawodami jednokwalifikacyjnymi, a część z nich będzie miała kwalifikację wspólną z zawodem nauczonym na poziomie technikum. Dzięki takiemu rozwiązaniu absolwenci branżowej szkoły I stopnia będą mogli kontynuować naukę w branżowej szkole II stopnia w celu uzyskania dyplomu technika oraz wykształcenia średniego branżowego. Uczniowie branżowej szkoły I stopnia będą przystępować do jednego egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (w obecnym systemie uczniowie zasadniczych szkół zawodowych zdają od 1 do 3 egzaminów - w zależności od liczby kwalifikacji wyodrębnionych w nauczonym zawodzie). Ukończenie branżowej szkoły I stopnia umożliwi uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w danym zawodzie oraz uzyskanie wykształcenia zasadniczego branżowego. Pierwsi absolwenci ukończą branżową szkołę I stopnia w 2020 roku, dlatego też aby umożliwić im kontynuację nauki w szkole prowadzącej kształcenie zawodowe, zakłada się utworzenie od roku szkolnego 2020/2021 dwuletniej branżowej szkoły II stopnia. Szkoła ta również będzie szkołą dla młodzieży. Kształcenie w branżowej szkole II stopnia będzie odbywało się w zawodach ujętych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, dla których przewidziano kształcenie w tym typie szkoły - będą to zawody kształcone na poziomie technika, które posiadają kwalifikację wspólną z zawodem nauczonym w branżowej szkole I stopnia. Zakłada się, że w zawodach kształconych na poziomie technikum będą wyodrębnione maksymalnie dwie kwalifikacje (obecnie w technikum funkcjonują również zawody trójkwalifikacyjne). Do branżowej szkoły II stopnia będą przyjmowani absolwenci branżowej szkoły I stopnia, którzy kształcili się w zawodzie,

w którym wyodrębniono kwalifikację wspólną dla zawodu nauczanego w danej branżowej szkole II stopnia. Ukończenie branżowej szkoły II stopnia umożliwi uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w danym zawodzie oraz uzyskanie wykształcenia średniego branżowego. Absolwenci branżowej szkoły II stopnia będą mieli możliwość przystępowania do egzaminu maturalnego.

Klasyfikacja zawodów szkolnictwa zawodowego określa nazwy zawodów dla zawodów nauczanych w systemie oświaty na poziomie branżowej szkoły I stopnia, branżowej szkoły II stopnia, technikum i szkoły policealnej oraz przypisany do nich poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji dla kwalifikacji pełnych nadawanych w systemie oświaty, których osiągnięcie potwierdza dyplom wydany przez okręgową komisję egzaminacyjną. Klasyfikacja określa także kwalifikacje cząstkowe wyodrębnione w zawodzie (K1, K2), których osiągnięcie potwierdza świadectwo wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną, po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie jednej kwalifikacji, wraz z przypisanym do nich poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji. Kwalifikacje w zawodzie wyodrębnione w ramach poszczególnych zawodów są opisane w podstawie programowej kształcenia w zawodach jako zestawy oczekiwanych efektów kształcenia: wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych, pozwalające na samodzielne wykonywanie zadań zawodowych. Kształcenie w zakresie kwalifikacji prowadzone jest na realizowanych zgodnie z podstawą programową kształcenia w zawodach kwalifikacyjnych kursach zawodowych, których ukończenie umożliwia przystąpienie do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie danej kwalifikacji. Klasyfikacja zawodów szkolnictwa zawodowego wskazuje także kwalifikacje, dla których nie przewidziano możliwości prowadzenia kwalifikacyjnych kursów zawodowych. Wyłączenie możliwości prowadzenia kształcenia na kwalifikacyjnych kursach zawodowych dotyczy zarówno zawodów, w których wyodrębniono kwalifikacje, jak i zawodów, w których nie wyodrębnia się kwalifikacji. Zawody, w których nie wyodrębnia się kwalifikacji, to zawody szkolnictwa artystycznego, dla których ministrem właściwym jest minister do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, określający w drodze odrębnego rozporządzenia podstawy programowe kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych.

Zawody wpisane do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego to zawody jednokwalifikacyjne i dwukwalifikacyjne, gdzie kwalifikacje oznaczono odpowiednio porządkowymi symbolami K1 i K2.

Zawody jednokwalifikacyjne to przede wszystkim zawody ujęte w grupach wielkich 6, 7 i 8, nauczane w branżowej szkole I stopnia. Ponadto, wśród zawodów jednokwalifikacyjnych znajdują się zawody nauczane na poziomie technikum i szkoły policealnej, dla których ministrem właściwym jest: minister do spraw zdrowia, minister do spraw rodziny, minister do spraw transportu oraz minister do spraw gospodarki morskiej. Wśród zawodów, w których kształcenie jest prowadzone w technikum, dominują zawody dwukwalifikacyjne. W zawodach nauczanych w technikum pierwszą kwalifikacją (K1) jest na ogół kwalifikacja ustalona dla zawodu nauczanego w branżowej szkole I stopnia, a stanowiąca merytoryczną i programową podbudowę do nabywania kolejnych - wyższych - kwalifikacji w zawodzie w ramach tego samego obszaru kształcenia. W zawodach tzw. szerokoprofilowych, dla których podbudowę merytoryczną i programową stanowi wiele zawodów nauczanych w zasadniczej szkole zawodowej, przewidziano możliwość alternatywnego wyboru kwalifikacji

stanowiących pierwszą kwalifikację w zawodzie (K1), np. w zawodzie technik mechanik jako kwalifikację K1 przewidziano alternatywnie kwalifikacje wyodrębnione dla jednego z trzech zawodów: mechanik-monter maszyn i urządzeń, operator obrabiarek skrawających, ślusarz.

Zgodność pomiędzy klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego a klasyfikacją zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy przejawia się przyjęciem wspólnego nazewnictwa dla zawodów w nich ujętych. Klasyfikacja zawodów szkolnictwa zawodowego posługuje się nazwami i symbolami numerycznymi grup ustalonych w klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy: grup wielkich, dużych i średnich, a sześciocyfrowe symbole zawodów ujętych w obydwu klasyfikacjach są tożsame.

Wprowadzenie do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego nowych zawodów skutkuje koniecznością zmian w klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy. I odwrotnie – modyfikacja struktury klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy (zmiana nazewnictwa i numeracji grup, zmiana umiejscowienia w niej zawodów szkolnictwa zawodowego) powoduje potrzebę dostosowania klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego lub zastosowania odpowiedniego klucza powiązań pomiędzy obiema klasyfikacjami.

Obowiązująca obecnie klasyfikacja zawodów szkolnictwa zawodowego, określona w załączniku do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 grudnia 2016 r. (Dz.U. poz. 2094) obejmuje zawody, typy szkół ponadgimnazjalnych, w których może odbywać się kształcenie, określa okres kształcenia w zasadniczej szkole zawodowej i szkole policealnej oraz wskazuje ministrów, na których wnioski zawody zostały wprowadzone do klasyfikacji. Z postulatami ustanawiania nowych zawodów szkolnictwa zawodowego mogą także występować stowarzyszenia zawodowe, samorządy gospodarcze oraz inne organizacje gospodarcze, jednak wyłącznie za pośrednictwem właściwych ministrów. Procedura wprowadzania nowego zawodu do klasyfikacji gwarantuje uwzględnienie potrzeb rynku pracy, ponieważ wniosek o wpisanie nowego zawodu do klasyfikacji musi być poparty uzasadnieniem wskazującym potrzebę kształcenia w tym zawodzie i zapotrzebowanie ze strony rynku pracy opinią organizacji pracodawców, reprezentatywnych w rozumieniu ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. poz. 1240). Tożsame uregulowania znalazły się w projekcie rozporządzenia.

W obowiązującym stanie prawnym wniosek o wprowadzenie nowego zawodu powinien ponadto zawierać opis zawodu oraz kwalifikacji wyodrębnionych w ramach tego zawodu wraz ze zbiorem umiejętności zawodowych dla każdej kwalifikacji, sporządzony z uwzględnieniem charakterystyk poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji pierwszego i drugiego stopnia oraz propozycję dotyczącą przypisania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji wyodrębnionych w ramach tego zawodu, uzasadnienie potrzeby kształcenia w tym zawodzie a także nazwę i miejsce zwozu w określonej grupie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy. Upoważnienie ustawowe do wydania projektowanej regulacji, określone w art. 46 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. ...) nie zmienia zakresu powyżej opisanego wniosku.

Tak jak dotychczas, zawody objęte klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego zostały ujęte w grupy wielkie, duże i średnie, zgodnie z klasyfikacją zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy, określonej przez ministra właściwego do

spraw pracy, w drodze rozporządzenia, na podstawie art. 36 ust. 8 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2006 r. poz. 645, z późn. zm.). Zgodność obu wyżej wymienionych klasyfikacji stanowi elementarny warunek powiązania szkolnictwa zawodowego z potrzebami rynku pracy.

Zakres regulacji projektu rozporządzenia dotyczy modyfikacji klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego w następujących aspektach:

- wprowadzenie – na podstawie wniosków właściwych ministrów – do systemu oświaty możliwości kształcenia w nowych zawodach;
- wykreślenie z klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego – na podstawie wniosków właściwych ministrów – zawodów, w których dalsze kształcenie w systemie oświaty jest nieuzasadnione;
- zmiana nazewnictwa kwalifikacji w zawodach wpisanych do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego;
- zmniejszenie liczby kwalifikacji do jednej w branżowej szkole I stopnia oraz do maksymalnie dwóch kwalifikacji w technikum i szkole policealnej.

Tak jak dotychczas utrzymano podział zawodów na kwalifikacje, który ma kluczowe znaczenie dla wysokiej jakości kształcenia w szkolnictwie zawodowym oraz zbliżenie go do rynku pracy, ponieważ stwarza podstawy do uelastycznienia procesu kształcenia zawodowego i dostosowania go do indywidualnych potrzeb i możliwości uczących się, a także ułatwia reagowanie szkolnictwa zawodowego na zmieniające się potrzeby gospodarki. W przypadku pojawienia się na rynku pracy popytu na pracowników o określonych kwalifikacjach, możliwe będzie szybkie zorganizowanie kształcenia w odpowiednim zakresie na kwalifikacyjnym kursie zawodowym, trwającym znacznie krócej, aniżeli pełny okres kształcenia w danym zawodzie.

Projekt rozporządzenia przewiduje wprowadzenie do kształcenia w systemie oświaty – na podstawie wniosków właściwych ministrów – nowych zawodów wraz z wyodrębnionymi w nich kwalifikacjami, tj.:

- 1) technik robót wykończeniowych w budownictwie,
- 2) magazynier,
- 3) pracownik pomocniczy krawca,
- 4) pracownik pomocniczy mechanika,
- 5) pracownik pomocniczy ślusarza,
- 6) pracownik pomocniczy stolarza,
- 7) pracownik pomocniczy fryzjera.

Projekt rozporządzenia przewiduje również wprowadzenie do kształcenia w systemie oświaty – na podstawie wniosku ministra właściwego ds. gospodarki – nowego zawodu operator maszyn i urządzeń hutniczych, powstałego w wyniku grupowania i zintegrowania dotychczasowych zawodów operator maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej oraz operator maszyn i urządzeń metalurgicznych.

W projekcie rozporządzenia wprowadza się również zmiany w nazewnictwie dotychczasowych zawodów, a co za tym idzie określa się liczbę i nazwy kwalifikacji w nowo utworzonych zawodach, tj.:

- 1) zawód technik drogownictwa zostaje zastąpiony zawodem technik budowy dróg,
- 2) zawód technik dróg i mostów kolejowych zostaje zastąpiony zawodem technik dróg kolejowych i obiektów inżynierskich,

- 3) zawód technik urządzeń sanitarnych zostaje zastąpiony zawodem technik inżynierii sanitarnej,
- 4) zawód technik budownictwa okrętowego zostaje zastąpiony zawodem technik budowy jednostek pływających,
- 5) zawód technik cyfrowych procesów graficznych zostaje zastąpiony zawodem technik grafiki i poligrafii cyfrowej,
- 6) zawód technik technologii ceramicznej zostaje zastąpiony zawodem technik ceramik,
- 7) zawód fototechnik zostaje zastąpiony zawodem technik fotografii i multimediiów,
- 8) zawód monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych zostaje zastąpiony zawodem monter sieci telekomunikacyjnych,
- 9) zawód technik telekomunikacji zostaje zastąpiony zawodem technik sieci telekomunikacyjnych,
- 10) zawód monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych zostaje zastąpiony zawodem monter sieci i instalacji sanitarnych,
- 11) zawód monter kadłubów okrętowych zostaje zastąpiony zawodem monter kadłubów jednostek pływających,
- 12) zawód mechanik motocyklowy zostaje zastąpiony zawodem mechanik pojazdów motocyklowych,
- 13) zawód monter – elektronik zostaje zastąpiony zawodem elektronik,
- 14) zawód monter mechatronik zostaje zastąpiony zawodem mechatronik,
- 15) zawód mechanik maszyn i urządzeń drogowych zostaje zastąpiony zawodem operator maszyn i urządzeń do robót ziemnych i drogowych.

Ponadto projekt rozporządzenia wprowadza zmiany w zakresie liczby oraz nazw kwalifikacji wyodrębnionych w następujących zawodach:

- 1) technik geodeta,
- 2) technik budownictwa,
- 3) technik elektryk,
- 4) technik elektronik,
- 5) technik mechatronik,
- 6) technik szerokopasmowej komunikacji elektronicznej,
- 7) technik pojazdów samochodowych,
- 8) technik mechanizacji rolnictwa i agrotechniki,
- 9) technik hutnik,
- 10) technik odlewnik,
- 11) technik włókienniczych wyrobów dekoracyjnych,
- 12) technik włókiennik,
- 13) technik weterynarii,
- 14) technik logistyk,
- 15) technik spedytor,
- 16) fotograf,
- 17) technik teleinformatyk,

- 18) technik informatyk,
- 19) monter nawierzchni kolejowej,
- 20) monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie,
- 21) modelarz odlewniczy,
- 22) elektryk,
- 23) elektromechanik,
- 24) elektromechanik pojazdów samochodowych,
- 25) operator maszyn i urządzeń odlewniczych,
- 26) operator maszyn w przemyśle włókienniczym,
- 27) operator urządzeń przemysłu ceramicznego,
- 28) mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych.

Jednocześnie, ze względu na wygaszenie z dniem 1 września 2018 r. szkół bibliotekarskich i animatorów kultury przepisem art. 13 ustawy z dnia z dnia 23 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 poz. 1010), będącym konsekwencją wprowadzenia zmiany w szkolnictwie artystycznym polegającej na likwidacji pomaturalnych szkół bibliotekarskich i animatorów kultury, w projekcie rozporządzenia, w tabeli Klasyfikacja właściwa nie uwzględnia się następujących zawodów:

- 1) bibliotekarz,
- 2) animator kultury.

Zważywszy na znaczenie społecznie odpowiedniego przygotowania osób posiadających kwalifikacje do prowadzenia działań mających na celu upowszechnianie kultury, kształcenie w ww. zawodach realizowane będzie jedynie w ramach studiów wyższych.

Ponadto od roku szkolnego 2018/2019 w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe nie prowadzi się rekrutacji kandydatów do klasy pierwszej (na semestr pierwszy), w której realizuje się kształcenie w zawodzie technik farmaceutyczny. Kształcenie w tym zawodzie prowadzi się do zakończenia cyklu kształcenia.

W ustawie Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe przewidziano przepisy przejściowe porządkujące sytuację prawną osób, które rozpoczęły kształcenie na podstawie przepisów dotychczas obowiązujących.

Klasyfikację zawodów szkolnictwa zawodowego określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy – Prawo oświatowe, stosuje się począwszy od roku szkolnego 2017/2018 w:

- 1) klasach pierwszych branżowej szkoły I stopnia,
- 2) klasach pierwszych dotychczasowego czteroletniego technikum,
- 3) semestrze pierwszym szkoły policealnej.

W pozostałych klasach dotychczasowego czteroletniego technikum, pozostałych semestrach szkoły policealnej, a także w klasach dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej prowadzonych w branżowej szkole I stopnia, do czasu zakończenia kształcenia, stosuje się klasyfikację zawodów szkolnictwa zawodowego określoną w przepisach dotychczasowego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 grudnia 2016 r. sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz.U. poz. 2094).

Ponadto klasyfikację zawodów szkolnictwa zawodowego określoną w przepisach wydanych na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy – Prawo oświatowe, stosuje się począwszy od roku szkolnego 2019/2020 w klasach pierwszych pięcioletniego technikum, a od roku szkolnego 2020/2021 w klasach pierwszych branżowej szkoły II stopnia.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbینگowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Planuje się, że rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 1 września 2017 r.